Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in 8 Arist. de physica auscultatione libros - Cod. Ettenheim-Münster 271

[S.l.], [18. Jahrh.]

Qvaestio Ima

urn:nbn:de:bsz:31-129411

Visual Library

QVAESTIO IMA DE motu

ARTICVLVS IMVS an, et quid sit motus

Quamuis luce fere clarius sit, motum dari in rerum naã, nihilominus tñ quidam cum Zenone eo insaniae processerunt, ut res moueri, sequitur motum oem negare ausi sint, qrm fundmã, l. potius nugamenta cum passi ab auctoribus adducant, ac soluant, omitto certe, Diogenes Zenonis snãm, ll. potius somnium optime refutasse adr, n disputando qdm, sed coram eodem Zenone ambulando, posito ergo, qd sit motus, uarie ab Arlẽ definitur, at hoc qdm libro tertio dr actus entis in poã quatenus in poã, cuius definitionis

Nota Zenonis de liram snãm qui negabat motum dari.

obscuritas, ut dilucidetur.

Nota motus definitionem. Motus dr̄ ēē actus entis in poā.

Notandum ē prīo ex Toleto hic tex. 23. q. 1. ad hoc ut aliqd uerè moueat̄ ꝯcurrere prīo, id qd̄ mouet, et dr̄ mouens, cum id qd̄ mouet, atq; in se motum recipit, ac dr̄ mobile, siue ens in poā, n̄ ad suam entiem̄, haec n. supponit ad motum, sed ad foām aliquam recipiendā, q foā dr̄ trn̄g ad quem, illa u. q deserit, trn̄g à quo ultimò ē ipsa uia, seu medium, quo trn̄g ad quem acquirit, atq; haec uia ut uia ē ad foām, dr̄ foālr motus in explo, ignis calefacit aquam. mouens, seu calefaciens ē ignis, mobile ē aqua, trn̄g ad quem ē calor, trn̄g à quo ē frigus, qd̄ adueniente calore expellit, ipsa sucessiua caloris acquisitio ē motus foālr.

Notandum sdō, actum diuidi posse

536. in perfectum, et imperfectum, perfectum appello hic
Nota actum diuidi in perfectum, et imperfectum. perfectus est terminus actionis. imperfectus est tendentia ad terminum.

oem illum, q est trnus alicuius actionis, imperfectum u. illum dico, q est tendentia ad trnum, et talis actus imperfectus est motus talisque in defie motus illigit.

Notandum tertio, mobile se habet quadrupliciter ad foam, seu trnum ad quem, prio, ut habet partem eius, et actum mouet ad reliquas foae partes acquisibiles l. qa mouens perijt, uel remotum est, l. alia rae impeditum. Sdo, ut habet foam complete, ideoque q ascit. Tertio ut habet totam priuaem foae, adeoque nihil de foa. Quarto, quatenus partem aliquam foae iam habet, ac praeterea iam est in continua, ac caeterorum partium acquisitia, et sic dr mouet. sic maa pria respu caloris ug. habet totalem priuaem, eadem si calefieret ab igne, q tn mox informaretur, tn

tribus gradibus, haberet partem caloris. neque tamen actu moueret ad caeteras partes. siue ignis paulatim admoueret, successiue mutaret, magisque ac magis incalesceret donec octauus gradus, adeoque tota perfecta forma introduceret, quâ obtentâ desineret motus.

Notandum quarto, in definitione motus per illas particulas C. in potentia, quatenus in potentia denotari, quod motus, quod sic actuare debeat ens in potentia, siue subiectum, ut nihilominus adhuc maneat in potentia, sitque perfectius actuabile, sine interruptione, adeoque sit in actuali, ac continua uia, ad aliam aliamque formae partem acquirendam, ex quibus omnibus colligitur, quod sit motus, actus nostrum imperfectus subiecti carentis aliquâ perfectione, simulque ad eam sine interruptione actualiter tendentis, siue motus est successiua formae acquisitio, siue actus imperfec-

538. tus mobilis, idque hoc mobile, tanquam uia positiue ordinans ad actum perfectum acquirendum

Motus est successiua formae acquisitio, siue actus imperfectus mobilis.

Dices primo quod definitio motus, illa conuenit rebus, quae non sunt motus, ut calori frigori etc. remissius, calor non est actus entis in potentia, itaque actuat, ut tamen adhuc relinquatur in potentia ad intensiorem calorem recipiendum. Secundo non conuenit omni motui, ut ultimae parti motus, haec non pars licet uerissime sit motus, non relinquit subiectum in potentia ad ulteriorem formae partem acquirendam. Tertio, si motus esset successiua formae acquisitio, tunc generatio substantialis non esset, motus. quod est contra Aristotelem 3. phys: qui numerat generationem inter species motus.

Obiectio.

Obiectio.

Respondet ad primum N. Antecedens, probatur de calor remissus est actus imperfectus pro ut actus imperfectus opponitur termino actionis N. ut actus imperfectus dicitur ille, quae

quâuis raē. l. intensiuè, l. extensiuè perfectibilis ē, sic C. sed hoc nihil ē ꝯtra defiēm. R. ad idm N. ans, ad probationem dico, n̄ ꝯuenire ultimae parti phy. sicè acceptae N. Mathem: C. sicn. n̄ dat ultima pars motꝰ. R. ad tertium ꝯcessâ S. N. m. qa qn̄ Arles numerat generaēm inter speēs motꝰ accipit generaēm pro actiē dispositiua sbi, quâ accīa ad introducendā foam substialem necria producunt n̄a pre acq sitiē, siue uniē foe substialis cum sbo, haec n. fit in instanti, ita in tempore, ꝯsequnr successiuè, sed nū ipsa acq sitio, siue unitio foe substialis dici pōit mutaō, ꝯuersiā ē. R si mutaō accipiat praecisè, pro actiē quâ sbm nunc se aliter hbt, q̄ ante se habuerit, adeoqꝫ si sumat praecisè pro actiē ꝯnotante priuaēm praeexistēm

R. hanc defi. nitiem n̄ conuenire ultimae parti motꝰ phy, sicè acceptae N. Mathem: C.

R. ad tertiū.

Quâ raē illigendum, cum Arles generaem inter species motꝰ posit.

540. formae in subiecto, tunc omnino concedendum
ipsam generationem ordinariè esse mutationem
et consequenter etiam dici posse laxius loquendo
motum, quatenus motus ab aliquibus accipitur
pro mutatione, sed haec acceptio laxa
cum è contrario ab Arlé motus haud dubiè
strictè acceptus debeat esse successivus,
nam l. 10. de moribus c. 3. probat vo-
luptatem non esse motum, eò, quod motus de-
beat esse in tempore, voluptas a. possit
esse in instanti, item 3. phys. tex. 2.
ait, ad haec a. sine tempore impossibi-
le est motum esse, alia habet alijs locis
probantia successionem motus necessariam esse,
quin tamen idem Arlés vocabulum istud
motus laxius acceperit pro acquisitione
formae ignotante praeexistente in subiecto
privationem formae, probatur colligitur ex definitione
tam naturae, quod dicit principium motus, et quatenus

Voluptas non est motus quae potest esse in instanti, cum motus debeat esse in tempore.

quam ex defie cae efficientis, q defi- 540.
nit principium prium unde motus, nam
neqs naa, neqs caa efficiens e prin-
cipium motus successiui tm, sed etiam
actionum instantanearum, ut patet ex
illustrae solis, ignis etc. a. 2. quo-
modo motus differat a mobili, actio,
passie, et trno.

ARTICVLVS QVS quomodo motus differat à mobili, actione, passione, et termino

Conclusio pria, motus distinguitur mo-
dali a mobili iuxta Arlem 3. phys.
tex. 18. ubi asserit ee actum entis
in poa. Sdo, qa tunc duo minimum
modli inter se distinguuntur, qn unum
pote existere sine altero, l. qn unum
pereunte altero pote permanere, sed

Motus moda-
liter a mobili
distinguitur,
qd tam auctori-
tate Arlis,
q rationibus pbr.

542. mobile, siue sbm motus potē existere, imo
semp prae existit ante motū, et pereunte
motu permanet, ut lignum ug. pereunte
calefactiē adhuc persistit, et anteq̄ sit
calefactio existit.

Motus distinguit a termino, qa potē manere trnus motu pereunte.

Conclusio sda, motus distinguit a trno
modli, raō ē pria, qa potē manere trnus
pereunte motu, gō n̄ sunt idem, nam tes-
te Arlē 4. Top. c. 1. si alterum inte-
rimit, alterum a. n̄, profectō n̄ sunt idē,
Sdō motus strictē acceptus ante oēm ope-
raēm illectus ē successiuus, ē uia ad ter-
minū, siue acqsitio illius, item uelox
aut tardus ē motus, sed trnus saltem
respū qnēs, qlitis n̄ ē successiuus, nec
ē uia, seu tendentia ad trnum, cum
sit ipse trnus, item nec uelox, nec
tardus ē, gō trnus, n̄ ē ipse motus, sed
distinguit, n̄ raē tm̄, cum ante oēm ope-
raēm illectus gueniant motui, q trno n̄
gueniunt, nec, ut bene Forerus argu-

aliqd dicunt, q motum perire uolunt tm
sdm foaliem aliquam, n a. sdm entiem
nam illa foalitas, l. e qd reale, l. rais
tm, si rais, go motus tm peribit, qn desi
nit illectus de illo cogitare, qd e fal.
sum, n calefactio solis ug. perit
siue cogitet, siue n cogitet illectus
aliqd, si a. e reale qd, qd perit
go motus reali distinguit à trno, atqs
ex dictis colligas, uerum n ee snam
eorum, q dicunt motum neqs à trno,
neqs à mobili distingui, tum pp raes
sam adductas, tum etiam qa seqret
nec mobile à trno mutais distingui.
ng. lignum qd calefit, à calore, q
e trnus motus calefactiui, rao e, qa
q sunt eadem uni tertio, sunt eadem
inter se quoqs, sed tam mobile, qu trnus
eent eadem uni tertio, motui nrm, go eent
eadem inter se

544. **Dices** primo ex Arte 3. physicorum.

Obiectio. motus non est praeter res, ergo neque distinctus a rebus aliis, ergo neque a termino, aut mobili.

Obiectio. Secundo si motus distingueretur realiter, tunc quilibet res semper dupliciter mutaretur, primo per motum. Secundo per terminum motus, qui est forma aliqua, ut idem lapis mutaretur per frigefactionem, cum per frigus ipsum, quod est terminus motus infrigefantis.

Obiectio. Tertio, si fieri rei non distinguitur a re in fieri, tunc neque motus a termino distinguetur, quia fieri rei nihil est aliud, quam ipse motus, et res in fieri nihil est aliud, quam terminus motus, sed fieri rei non distinguitur a re in fieri, ergo neque motus a termino.

Responsio **Respondetur** ad primum, motus non est praeter res, id est idem cum rebus, seu termino, N. non est nisi ad terminos C.

Responsio. **Respondetur** ad secundum mutaretur dupliciter

d. duobus trnis ad quem N. uno trno ad quem 542.
et altero ut quo C.

Respondetur ad tertium concessa d. Responsio.
m. eiusque probae N. m. qa fieri rei, ea
uia ad trnum, res u. m fieri e id, ad
qd tendit uia, siue ipse trnus.

Conclusio tertia, motus distinguitur Motus distinguitur ab actione, et passione realiter modaliter.
ab actione, et passione realiter modaliter. p. br. prima
pars, qd saltem aliqua rae distinguuntur
qa quae alia et alia habent gnotata, illa
inter se distinguuntur, sed motus habet alia
gnotata, alia actio, et passio alia, qd
inter se aliqua rae distinguuntur, p. m.
qa motus gnotat sbm prius extitisse in
poa ad foam, cum reali ipsius priuae, itaque
dicit sbm hns priuaem trni ad quem
actualiter, ac successiue tendit, actio u.
foaliter gnotat, siue in instanti, siue in
tempore agens, passio denique licet sbm
gnotat recipiens, abstrahit tn an in tem

546. pore, et successiuè recipiat, adeoq; ad trnum simul, an per partes ꝯtinuò acqrat. pbr scda pars, qd modlr distinguat ab actie, et passie, si n. actio et passio n distinguerent, realr à motu, tum qdqd eet actio, aut passio, id etiam eet motu, et

Quod actio et passio realr distinguant à motu ratio è qa dant multae actiones, et passiones instantaneae, q n sunt motu.

ꝯseqns è falsum. pbr, qa multae dant actiones, et passiones, nrm instantaneae, q n sunt motu, deinde tendentiā, seu fluxu successiuu, ad perfectiem differt minimū modlr à dependia quâ dependet res in fieri ab agente et patiente, sed successiuu iste fluxu è motu dependia ab agente è actio, à patiente passio, go motu distinguit modlr ab actie, et passie p. m. qa dat aliqn dependia ab agente, et patiente, sine fluxu successiuo, qn nrm res in instanti producunt, go fluxu successiuu, seu motu

realr modalr distinguit ab actiē et passiē
cum istæ poīnt ēē absq; motu. a. 3.
unde motus accipiat uniem̄ genericam
specificam, et indiuidualem.

ARTICVLVS 3VS.

unde motus accipiat unionem genericam, specificam, et indiuidualem

Hæc quæstio tractat ab Arlē l. 5. phys.
at sensus eius duplex ē, prius, à quo intrīè
motus uniem̄ genericam sumat, l. specificet
l. indiuidueat. Sdò à quo extrīè, l. genus.
l. speem̄. l. singularem accipiat, ad
qd respondebit qclionibus seqntibus

Conclusio prīa, motus intrīè specificat
item indiuidual, generisq; uniem̄ accipit
à prædicatis essialr componentibus, cuiusmi
sunt differiæ potissimū genericæ, specificæ
ac numericæ, ab his n. siue ex his potius

A quo, et quomodo specificet motus.

548 compositam habet res quelibet intrinsecè essentiam suam. quod unionem tam generis, quam speciei, quam individualem, neque quod ad haec est apud auctores difficultas.

Conclusio secunda motus unionem genericam extrinsecè sumit à termino ad quem. adeoque motus unius generis sunt, quorum termini ad quos tendunt, sunt eiusdem praedicamenti. sic ut motus tendentes ad qualitatem sunt eiusdem generis, et eiusdem quod ad quantitatem probatur conclusio, non habent suam unionem à subiecto seu mobili, nec à termino à quo, neque à movente, ut ex conclusione sequente patebit, quod cum nihil aliud restat, habebunt à termino ad quem

Motus unius generis sunt, quorum termini ad quos tendunt, sunt eiusdem praedicamenti.

Conclusio tertia, motus simpliciter loquendo specificatur à termino ad quem non materialiter sed formaliter accepto, et ultimato, id est ab eo, in quo sistit, sed cum respectu ad modum, quo à mobili attingit, ratio est, si à termino ad quem, tum 1. à mobili, seu pa-

Motus simpliciter specificatur à termino ad quem non materialiter, sed formaliter accepto.

tiente, l. agente, l. à trno à quo specificaret
n̄ à mobili, neq; ab agente, seu motore
qa alias, quotiescunq; mobile, l. motor
distingueret specie, toties etiam motus
distingueret spēe, sed ꝯsequens ē falsum,
tum qa à diuersis motoribus potē eiusdē
spēei motus produci, ut si Angelus
l. homo, l. ignis, uentus, siue exha-
lat inclusa subitò erumpat, ut glan-
des ex sclopis, et in altum proijciant,
item calefactiēs in auro, argento
lapide sine dubio sunt eiusdem
spēi, nisi uelis dicere, qd si qs sac
cum plenum globulis ex diuersa mae
ꝯstantibus u.g. lapide, ligno, cupro,
ex turri effundat, tot ēē motus specie
distinctos, quot globi, qd ē incredibile.
Sdò pbr ꝯclio in cōi, neq; ab agente
neq; à patiente, neq; à trno à quo mo-
tum simplr, ac prinpr specificari, ab

An motus specificet ab agente, patiente, et termino à quo.

550. eon. motus principaliter desumit specificationem, à quo accipit principaliter denominationem, sed desumit suam denominationem à termino ad quem, et non à termino à quo, neque ab agente, aut patiente. M. est communis, p. m. ex Arist. 5. phys. c. 1. tex: 4. ubi expressè dicit magis ab eo in quod, quam ex quo movetur, denominatur motus. idem dicit libro cit. tex: 48. Scotus patet ipsis denominationibus notum, nam si ferrum frigidum fiat calidum dicitur talis motus esse calefactio à termino ad quem, quod est calor, et non denominatur à termino à quo, quod est frigus frigefactio, sic motus tendens ad albedinem à nigredine dicitur dealbatio non denigratio. licet terminus à quo sit nigredo, item, idem motus tendens ad calorem dicitur calefactio, sive à sole, sive ab igni, aëre etc. proficiscatur, tum etiam sive in ferro lapide, stanno etc. recipiatur, ergo neque denominatur ab agente, neque à su-

Arist. magis ab eo in quod, quam ex quo movetur, denominatur motus.

bo, neq; à trno à quo, deniq calefactio
definit per respum, ad trnum ad quē, quis aliq
motq, n ab agente, patiente, aut trno à
quo, dr n. motq tendens, siue successi
ue tendentia ad albedinem, n a. ten
dentia à nigredine, uiriditate etc. qui
sunt trni à qbq, neq; à muro, ferro
etc. neq; ab igni, aqua tanquam ef,
ficientibus.

Hices pnò, si specificaret motq à Obiectio.
trno ad quem, deberet illi essialis ee
si eeialis, go l. genq, l. differia, qf
dici n potē. Sdò ab his motq specifi Obiectio.
caf, ad quae hēt respq, et sine qbq
ycipi n. potē, sed absq; trno à quon
potē ycipi, go ab isto specificaf. Ter. Obiectio.
tio ab eo specificaf motq, per qf
definit, sed per sbm definit, go ab hoc
specificaf. Quarto n e rao cur potiq à Obiectio.
trnis ad quos, q à trnis à qbq specificaf

552. specificat. Quinto dat motus eiusdem speci
Obiectio. licet habeant termos ad quos diversae spe-
ciei, ut si qs lapis per aerem, et a-
quam in terram decidat, talis motus e
eiusdem speci, et tn habet termos ad
quos diversos spec, aerem nrm, igne aqua
Obiectio. Sexto dant motus diversi spec tendentes
ad eundem termum ut si aer moveat
per aquam sursum ad suum locum et
a gravo lunae per ignem deorsum
ad locum suum naalem, deinde motus
ex cerulao, et motus ex rubro ad al-
bedinem n sunt eiusdem speci, et tn
termus ad quem e idem.
Responsio **Respondetur** ad primum d. s. de-
beret illi essialis intrie, l. extrie ee
C. intrie tm N. probatum etiam d. si
eet essialis intrie, tunc deberet ee
genus, l. d. Heria C. si extrie tm N.
Responsio **Respondetur** ad sdm. specificat

specie infimâ, siue uniem specificam 553.
acquirit N. genericam esto, si n. specificaret
ab oi eo, qd aliqua res respicit, tunc
sequeret oia accia ee eiusdem speciei
qa oia respiciunt sbm idem saltem
in coi, nrm substiam, quomo etiam
motus, ut accidens e, respicit sbm, et
licet etiam respiciat trnum a quoin
qm motus e tendentia ab aliquoin
aliad, n tm principlr specificat ab illo
qa n principlr respicit, neqz ordinat
ad illum, sicut ordinat ad trnum ad
quem.

Nota motum n respicere trnum a quo principaliter, et ab illo specificari.

Respondetur ad tertium prio N. Responsio.
sub illis trnis praecisè, nam homo etiam
definit per aial, ut tn n specifi-
cat per aial praecisè. Sdo d. per qd
principlr, et qsi per formale definit C. p
qd tanqm per naale sic N. trni a. ad
quos hent sese permu forme, tum qa se

554. habent, ut obā, tum etiam, qa sicut formae
res illas, qrm. foā sunt, atq; in foāt, sic
trnī ad quos denoiant motus suos.

Responsio. **Respondetur** ad quartum N. ans.
raō negaīs, tam ex solutiē obiecti-
onum, q̄ ex ipsa gclīe patet.

Responsio. **Respondetur** ad quintū. q̄ hēnt
trnōs foālr diuersos N. maālr tm̄, q̄les
in proposito explo lapidis per aēram
et aquam descendentis C.

Responsio. dant motus diuersi ad unum, eundemq; trnum materialiter acceptum C. foālr acceptum N. **Respondetur** ad sextū. dant motus
diuersi ad unum, eundemq; trnum ma-
ālr acceptum C. foālr N. aliter n.
tendit aēr ex gcauo Lunae, aliter p
aquam ad locum naālem, prius nm̄
descendendo, posterius u. ascendendo, q
motus posterior ēēialr dicit inceptiēm
ab inferiore, descensus u. inceptiēm à
superiore, deniq; N. motū ex caruleo
et motum ex rubrō ad albedinem n̄ ēē

eiusdem speciei, quod si tamen motus fiant ab extremis ad medium, ut a nigro ut albo ad rubrum, dicendum eos differre specie cum Aristotele 5. phys: quia rubrum respectu nigri habet rationem alterius extremi scilicet albi, et respectu albi rationem nigri, quod terminus horum motuum formaliter est diversus quoniam non materialiter; fit enim a nigro motus ad rubrum, pro ut opponitur nigro ad eoque prout de albo participat, quia motus fit inter terminos prout sunt oppositi, vel contrarii.

Conclusio quarta, ut sit unus numero motus, necessario unum numero mobile requiritur, et unum numero tempus, item unus numero terminus ad quem, ita Ruu: l. 5. phys: ac probatur ex variis locis Aristotelis, prima pars videtur esse extra controversiam, quia unum numero accidens materialiter non potest esse in duobus numero subiectis, sed motus est accidens ipsius mobilis

Ut sit unus numero motus, necessario unum numero mobile, et unum numero tempus, item unus numero terminus requiritur.

556 et mobile est sbm ipsius, quod non potest nisi in
uno esse tm sbo, quod tm unum requirit sbm
sda pars si recte illigitur non habet difficultatem
quin n. Arlés ait, idem tempus ad unicam
numericam motus esse necessarium, nihilali-
ud vult, dicere, quod quod motus ille unum nu-
mero censendus sit, quia nulla mediae
quietis mora interrumpatur, quo posito, probo
illa pars. quia id cuius nulla amplius ex-
istit entitas differt haud dubie numero ab
eo, quod de facto existit, atque si motus in-
terrumpatur, tunc prioris motus nulla am-
plius entitas existit, et posterior exis-
teret saltem fluenter. Tertio tot sunt
numero motus, quot sunt fieri formae, sive
termini ad quos, sed tot sunt fieri formae
quot numero formae, seu termini ad quos, ergo
tot sunt numero motus, quot termini ad quos.

Obiectio **Dices** primo quod unicam mobilis, proiiciatur
ex alta turri canis, et antequam terram attingat

aëre suffocet, qd facile fieri potē, ac
moriat, erit idem numero motus. et
tn̄ erunt duo mobilia, uiuens nr̄m
et mortuus canis, item gutta cadens
in guttam similiter descendentem, eiusq
uniat, uno motu deferet in terram, et
tn̄ n̄ manet sub̄m idem, item ramus
partim uiridis, partim aridus moueat
erit unus numero motus, et tn̄ duo mo-
bilia, qa sine dubio distinguunt nu-
mero uiuens, et n̄ uiuens, cuius mi-
ē ramus partim uiridis, partim aridus.
Item ē unus motus continuus teste Arte s.
phys: cum ille, q pulsat cytharā continuo
tangit primam et ultimam chordam, et
tn̄ sunt mobilia distincta

Obiectio.

Dices scdo. l. requirit unum numero tem.
sus extrium urlē. l. intrium, n̄ extrium, qa
hoc semper ē idem, durat nr̄m motus pri-
mi mobilis, n̄ intrium, hoc n. ē ipsa durāo

558. motus intrinsecus, quae durationem suam unitatem accipit
à motu, quod motus non accipit unitatem suam
à durare.

Obiectio. **Dices** tertio quod unitatem trinitatis ad quam si
unitas numerica trinitatis ad quam requireretur
ad unitatem numericam motus, tum multipli-
cato trino ad quem multiplicaretur etiam
motus numerice, at hoc non, quod explo du-
plici ostenditur, primo lapis per foramen
usque ad centrum terrae demissus ultra
etiam moueretur, et motu quidem uno nu-
merice, et tamen essent duo trinitatis ad quos
sursum nostrum et deorsum. secundo lapis
ab Angelo è caelo proiectus ferretur mo-
tu uno ad terram, et tamen haberet trinitatis
ad quos diuersos, ut ignem, aerem
aquam etc. item ubi aliud haberet in
igne, aliud in aere, aliud in aqua, ali-
as necessario quando esset in aqua simul esset
in igne, et quando iuxta Caelum Lunae

simul foret in terra quod naturaliter est impossibile

§ 59.

Respondetur ad primum d. esset unus numero motus respectu corporis C. respectu corporis et formae N. motus n. C. si tamen in anima recipiatur motus aliquis de quo in libris de anima, quo movebatur anima canis perijt pereunte anima, motus n. quo movebatur corpus adhuc manet, cum idem mobile quoque maneat, ad alterum explicatum R. N. guttam cadentem super aliam, eique se se giungentem uno simplici motu deferendam ad terram, sed ut sunt duo mobilia antequam uniuntur et postquam unitae sunt, unum mobile constituunt, ita antequam uniuntur, duobus motibus moventur, unitae n. uno, ad tertium explicatum R. d. sunt duo mobilia ratione materiae N. ratione formarum esto, unde, si formae quoque in se motum recipiunt, fore tunc mobilia duo, duosque motus

Responsio. Esset unus numero motus respectu corporis C. respectu corporis, et formae N.

560. ad quartum explum Rx. phlum n loq de motu ipsarum chordarum, illa n. motus neqs gtinuus ee potē, neqs unus numero, cum diuersissima sint sba, sed loq de motu manus cytharā pulsantis.

Responsio. **Respondetur** ad sdm, de unie temporis cum Con: appellaē temporis neqs illigi tempus primi mobilis, neqs expressè tempus, siue duraem intriam motus seu gtinuam eiusdem, ita ut n interrumpat.

Responsio. **Respondetur** ad tertium, de unie trni ad quem gcessa S. M. N. m. ad prium explum Rx. N. mouendum lapidem eodem motu, eodem qdm et naturali usqs ad centrum terrae, in quo qescaret nisi cum uiolitia, et ab impulsu ultra propelleret, q motus proinde uiolentus eet ac distinctus à priore. Ad sdm explum Rx gcedendo in eo casu lapidem

mouendum uno eodemq; numero motu, ne-
gari a. ee tnos fuatr diuersos e.
maatr, nam eod em modo tenderet ad ig-
nem aërem, et aquam, nrm descen-
dendo, idem R de ubi.

Conclusio quinta. ad uniem nume-
ricam motu, requirit praeterea motor,
seu mouens, l. simplr unu numero, l.
plures subeuntes tn uicem uniu, rad
pria desumit ex Arle 8. Met: ubi
ait, unu motu à mouente uno proti-
ciscit, et e uniu mobilis, nam si aliud
atq; aliud mouet, totu ipse motu n u-
tinuu, sed deinceps erit, idem repe-
tit 20. de moribu tex 82. rad scta
gelionis e, qa unu numero estu ab
una caa productu, n pote naatr ab alia
produci, ut u stat ex qne de caa effici-
enti, sed motu e estu aliqs, go requirit etiam

Ad uniem numericam motu requirit praeterea motor, seu mouens, l. simpliciter unu numero, l. plures, subeuntes tn uicem uniu

562. unam tm̄ caam̄ producentem, qlis ē mouens
aut si poēt motus aliqs ab uno mouen
te productus, ab alia quoqz produci, ḡo
euidn̄r etiam unus effs ab una caā pro
ductus ab altera poēt produci, dixit tn̄
reqn̄ mouens simplr unum numero,
nam sine dubio unus motus numerōe,
q ā duobus, tribus, l. pluribus fit, qn̄
uno fune trahunt currum unum, hi tn̄
subeunt uicem unius, sicut Deus et creaā
ad eandem actiem̄ ꝯcurrentes.

Quaeres. **Quaeres**, qd fieret si motum caeptū
ab uno mouente ꝯtinuaret alius motor
ut poē fieri existimant aliq, in uo
lutaē rotae, l. tractiē nauis in aqua,
iam antea currentis, an in tali casu
pars motus, quam posterior producendo con
tinuaret, cum priore motu, q ab alte
ro ē productus, ēēt vīo eiusdem rāis in
diuidualis, cuius fuisset, si prior mouens

in mouenda naui, aut rota perrexisset,

Respondet negatiuè, rad ex gcl'ia Responsio.
è manifesta, qa idem numero actg n̄
potē naālr à duabg caāis tollr produci
gd neqs eadem pars motg.

Dices si mouens etiam requrit ad unīem Obiectio.
motg, tunc Arlēs n̄ recensuit suffici-
enter gdiōnes extrīè indiuiduantes mo-
tg. sdo, Deg. Caelum, et caā parla-
ris aliqua gcurrunt saepe ad eundem
numero motum, at haec sunt plura mo-
uentia.

Respondet ad prium Murt. ex per. Responsio.
rer: ab Arlē hoc loco n̄ fieri men-
tiēm motoris, eo qd n̄dum probārit oē
qd mouet ab alio mōueri, sed id re-
seruari ad librum 8. ubi claris uerbis
asserit, ut uidimg.

Respondet ad sdm, gcurrunt si-
mul, et per mūm unig influentes C. suc.

564. cessiuè, siue interruptè, ita, ut nunc
ab hoc numero motore, ug. igni, et
alio tempore ab alio numero ug. Sole

Instas. N. Instas, una calefactio aëris ug.
incepta, et pendens à Sole per horã
remoto u. Sole ꝯtinuata sine interrup-
tiè ab igni, è unꝰ numero motꝰ, et
tñ successiuè hbt diuersa numero

Respondet. mouentia. R. calefactiem in propo-
sito casu hrè successiuè diuersa nu-
mero mouentia, sctm eandem partẽ
N. sctm diuersas C. item calefactio
incepta ab uno et ꝯtinuata ab alio
è simplr, et qsi indiuisibiliter unꝰ
numero motꝰ, sic lapis aliqs hodie
existens è unꝰ numero illa qui heri
fuit N. unꝰ per ꝯtinuaem esto, qre
qñ negat idem numero motꝰ pendere
posse à diuersis numero motoribꝰ. illi.

ges l. unus simplex, atque indiuisibilis numero. 565.
n' tm per continuaem, l. per continuaem
qdm unus numero, sed, sctm diuersas
partes. a. 4. ad quae praemptae dat
motus, qd uelocitas, qd tarditas eius
sit.

ARTICVLVS 4TVS.

ad quae praedicamenta detur motus, qd uelocitas, quid tarditas eius sit.

Quamuis uariè motus ab auctoribus accipitur, ita uariè de pria parte qnis sentiunt, et qa ferè qstio nois e, nec plurimum utilitis, ita breuissimè ex coiri sna sit

Conclusio pria, motus strictè sumptus, id e successiua foe acquisitio dat ad tria praemptae, ubi scilc. qliem, qntiem rao e, qa motus strictè acceptus debet

Motus strictè sumptus dat ad 3. praemptae, ubi scilc. qualitatem, quantitatem.

566. ēē successiuū, et qdm ex ui trnōrum et
de sbō in sbm̄ C hoc ē, ut explicant
expositiuo trnō à quo, ad positiuum ter-
minum ad quem, l. ex tali priuaē, q
n̄ nisi successiuè expellat, l. ex sbō
qd sit demonstrabile sub utroq; trnō
unde infert ad substiam, n̄ dari motū
strictè sumptum, siue mutaam ex sbō
in sbm̄, neq; n. cum ex ligno fit ig-
nis assignari potē sbm̄, qd sit hoc de-
monstrabile sub ligno, et igni sicut
ē in calefactiē aquae, ubi ostende-
re poumus hanc aquam ex frigidafieri
calidam) sed tm̄ ad trīa praemptā prae-
dicta dat motū successiuū, pbr prio
de qntie, qa ad hanc dat augmentū
sed haec ē uerū motū, de ubi, qd
ē maiū adaequato ubi etiam pbr qa tale
n̄ potē nisi successiuè aqri, alias pro-

Ad substiam n̄ dat motū strictè sumptū.

sat ee simul. atq; in eodem instanti in pluribus locis naturaliter corpus, quod est impossibile, de qualitate habita in subiecto contrariam qualitatem res quoque est manifesta, quia talis qualitas simul non potest acquiri, eo quod ibi contrarium pugnet, ergo successive acquiretur.

Conclusio sexta, velocitas, et tarditas sunt probabiliter modi aliqui reales motui superadditi, per quos formaliter motus dicitur tardus, aut velox, et quidem si altera retra ex his superat alteram ut velocitas maior sit in motu quam tarditas, tunc talis motus dicetur absolute velox, non tardus, licet tarditatis aliquid nihilominus retineat, sicut aqua, in quam 5. gradus caloris introducti sunt denominatur absolute calida, et nequaquam a retentis adhuc tribus gradibus frigoris frigida nisi respective, ac comparative dicitur, ad aliam

Velocitas, et tarditas, sunt probabiliter modi aliqui reales motui superadditi, per quos formaliter motus dicitur tardus, aut velox.

568. aliquam, quae habet minus frigoris, ut unum tantum gradum, in tali n. casu dicimus saepe haec aqua per se, et absolute calida quidem est, respectu tamen calidioris, sive habentis minus frigoris, dicitur frigida, ita motus quoque unus absolute velox respectu tamen velocioris dicitur tardus. a. 5. de gravitate motus, item de motu à gravio in gravium.

ARTICVLVS SEXTVS.

DE contrarietate motus, item de motu à contrario in contrarium.

Dubitatur. **Dubitatur** primo, an sit aliqua gravitas inter motus. Secundo simplici, an diversis motibus corpus moveatur à gravio in gravium.

Respondetur. **Respondeo** primo, quin aliqua sit oppositio inter motus, res indubitata est, quae vera reperitur inter illos distinctio, tam intrin

q̃ etiam extrĩa, cum aliqui motus habe-
ant eosdem trnos à qbus et ad quos aliq
ui diuersos, ꝯsequnr differunt ꝯnotatis

Respondeo sto, aliquos motus ẽẽ
uerè g̃rios, illi nrm, q̃ hent trnos ad
quos, fõalr diuersos, rao ẽ, qa g̃ria
sunt, q̃ sub eodem gnere mxe distant.
et differunt, se seqs ab eodem sbo
expellunt. sed tales sunt motus hntes
trnos ad quos fõalr diuersos, ut fri-
gefactio, et calefactio, differunt
essialr, ꝯsequnr mxe distant, et præ-
terea una ñ pat, secum alteram

Respondet.

Motus aliquos ẽẽ uerè con-
trarios, illos nimirũ, qui
habent trnos
ad quos fõalr
diuersos.

Respondeo tertio, si corpus ali-
qd è g̃rio in g̃rium mutet ug. ex
albo nigrum fiat, interuenire unũ
motum uerum positiuum, q̃ tñ proua-
ria ꝯsidere ẽ aliam, et aliam denoiãem

Respondet.

s. 40. sortiaf. Sto motum qsi priuatiuum, siue
corruptiem, sic in proposito explo, quia
quae corpus album deserit successiue
albedinem, et acquirit nigredinem.
e positiuus et uerissimus motus, quate-
nus a. qsideraf, ut procedens a n ee
caloris in sbo, ad ee caloris in sbo, e
mutao seu alterao, n motus strictissi-
me acceptus, qlis e, q procedit
a trno positiuo ad positiuum, prae-
terea praeteriff corruptio frigoris pro-
gressa ab ee frigoris ad n ee illius
et haec e mutao realis negatiua
negatiua qdm, qa tendit ad n ee
rei, realis tn, qa existit suo modo
ante oem operaem illectus. Tertio
ut qsideraf motus includere actiem
siue acqsitiem qlitis qnotando prae-
existiam silis qlitis in eodem subo

dī cōitr intensiō. Quartō corruptiō, qua- 5 91.
tenus gnotat remaniam, silis qlitis in
sbō, dī remissiō. Hactenus motus fuit
de quo ferè solo (si infinitum ex-
ceperis, de quo in qntie paulò in-
fra ex instituto agemus) q. Arlēs
tractat l. 3. et 5. phys. iam ad locū
seu, ubi progredimur, de quo, et
uacuo in l. 4. phys. Arlēs disputat
atqz in his moram aliquam faciemus.
q. 2. de loco.

QVAESTIO QDA.
DE
loco.

ARTICVLVS IMVS.
DE
quidditate loci extrinseci, eiusqz imobilitate.